

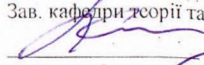
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра теорії та історії соціології

Розробниця: Малес Людмила Володимирівна д.соц.н., доцентка, доцентка кафедри теорії та історії соціології

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри теорії та історії соціології

Судаков В.І.

Протокол № 1 від «30» 08 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Актуальні проблеми соціології особистості та гендеру

для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 «Соціологія»
освітній рівень бакалавр
освітня програма «Соціологія»
вид дисципліни вибіркова

Форма навчання денна
Навчальний рік 20_/20__
Семестр 8
Кількість кредитів ECTS 4
Мова викладання, навчання та оцінювання українська
Форма заключного контролю іспит

Схвалено науково-методичною комісією факультету соціології

Протокол від «30» 08 2019 року №

Голова науково-методичної комісії Петренко-Лисак А.О.

Викладачка: доц.Малес Л.В.

Пролонговано: на 20_/20__ н.р. ( ) « » 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20_/20__ н.р. ( ) « » 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2019

1. Мета дисципліни – узагальнити та розширити набуті в ході читання дисциплін вибіркового блоку „Соціологія особистості та гендеру” знання, вдосконалити отримані дослідницькі навички на новітній проблематиці, доповнивши їх уміннями працювати ще з некодифікованими, дискусійними темами

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати* основні положення та понятійно-категоріальний апарат соціології особистості, соціології гендеру, а також дисциплін, які передують її вивченню: «Гендерні дослідження», «Психологія життєвого світу особистості», «Біографічні методи», «Соціологія життєвого успіху», «Соціологія квір- та девіантної поведінки», «Особистість у контексті сучасних соціальних трансформацій», «Теорії соціального капіталу», «Дослідження ідентичностей та самопрезентації особистості».
2. *вміти* читати професійні наукові публікації, працювати з соціологічними даними та формулювати власні ідеї українською науковою мовою, застосовувати теоретичний матеріал до аналізу гендерних відносин та життєвого шляху особистості.
3. *мати навички* пошуку та вибору відповідної інформації, використання методів дослідження життєвого шляху особистості, гендерних відносин, здійснення гендерного, соціокультурного та демографічного аналізу; виявлення гендерного порядку; дискутувати, представити і обговорювати власну позицію обраної проблематики.

3. Анотація навчальної дисципліни: Дисципліна «Актуальні проблеми соціології особистості та гендеру» - це завершальна дисципліна у циклі дисциплін вибіркового блоку „Соціологія особистості та гендеру”, зосереджується на найактуальніших питаннях сьогодення українського суспільства та світу (ресоціалізація переміщених осіб та біженців, оприявлення маргіналізованих груп, межі приватності і її контролю, нові форми шлюбу та стратегії репродукції тощо), відповідь на які можуть бути дані із застосуванням можливостей соціології особистості та гендеру.

4. Завдання (навчальні цілі): дати уявлення про роль антропологічного повороту в соціології та узагальнити основні теоретико-методологічні засади дослідження конкретних проблем соціології особистості та гендеру, опановані з попередніх дисциплін; підсумувати отримані знання щодо особистості та гендеру та доповнити їх актуальним станом речей; розширити тематичний спектр досліджень, які стосуються проблематики особистості та гендеру, з найдискусійніших питань українського суспільства і світу; виробити та відпрацювати навички самостійного пошуку та критичного аналізу джерел інформації з академічно ще не достатньо усталених проблематик.

Що спрямовано на формування компетентностей:

- Здатність працювати з текстами, формулювати та аргументувати свою точку зору, дискутувати, працювати в групах, деконструювати маніпуляції з даними та судженнями (фк38)
- Здатність здійснювати соціодемографічний аналіз, застосовувати статистичні, соціологічні, антропологічні, дані суміжних дисциплін до дослідження проблем особистості та шлюбно-сімейних відносин (фк40)

5. Результати навчання за дисципліною:

Код	Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)	Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
	Результат навчання			
1.1	Знання сучасних дискусій та напрямків досліджень соціології особистості та гендеру.	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	Аналіз та реферування першоджерел	10
1.2	Знати основні проблеми соціодемографічного та гендерного характеру в сучасному суспільстві.	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	Опитування, контрольна робота;	10
2.1	Застосовувати набутки класичного доробку та сучасних дискусій до ідентифікації та аналізу гендерних та соціодемографічних проблем.	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	Практичні завдання	15

2.2	Використовувати сучасні інформаційно-комунікативні технології, вміти застосовувати методи гендерного, соціологічного та демографічного аналізу.	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	контрольна робота	15
2.3	Вміти застосовувати теоретичні підходи та методологію аналізу до експертизи та вирішення гендерних та соціодемографічних проблем українського суспільства	Самостійна робота, практичне заняття	практичні завдання	10
3	Демонструвати навички аргументованого представлення власної думки, компетентної та толерантної дискусії з опонентами.	Лекція, практичне заняття	практичні завдання	20
4	Здійснювати самостійно пошукову роботу, бібліографічну діяльність за темою	Самостійна робота, практичне заняття	практичні завдання	20

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)						
	1.1	1.2	2.1	2.2	2.3	3	4
Демонструвати знання основних досягнень гендерних та психологічних досліджень, досліджень життєвого успіху, приватної сфери, маргінальності та девіації, соціального капіталу (прн44)	+	+	+		+	+	+
Демонструвати навички роботи з демографічними, психологічними, статистичними, порівняльними даними, особистісними документами, тестами (прн46)	+	+	+	+	+		+
Застосовувати дискусійні, асоціативні та проєктивні методи, аналізувати дані за результатами застосування даних методів у соціологічних дослідженнях особистості (прн47)			+	+			

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Групова та індивідуальна робота на практичних заняттях: РН1.1, РН1.2, РН2.1, РН2.2 – 30/18 балів
2. виконання контрольних робіт: РН1.1, РН1.2, РН2.1, РН2.2, РН4 – 20/12 балів (12 мінімальних балів) – 2 КР кожна з яких оцінюється у 10 максимальних або 6 мінімальних балів
3. виконання та презентація результатів практичного завдання: РН3.1, РН4.1 – 10/6 балів

- підсумкове оцінювання у формі іспиту: письмовий іспит РН1.1, РН1.2, РН2.1, РН2.2, РН2.3 (білет містить два питання) – 40 балів (20 максимальних балів або 12 мінімальних балів за кожне питання білету). Мінімальний бал успішного складання (отримання загальної позитивної оцінки) іспиту – 24 бали.

- умови допуску до підсумкового іспиту: для студенток та студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів за критично-розрахунковий мінімум – 36 балів для одержання допуску до іспиту обов'язковим є повторне складання контрольних робіт.

7.2 Організація оцінювання:

1. Групова та індивідуальна робота на практичних заняттях – протягом семестру
2. КР 1 з тем 1-3 – після теми 3
3. КР 2 з тем 4-6 – після теми 6
4. Виконання та презентація результатів практичного завдання – після теми 6

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та практичних занять

№ п/п	Номер і назва теми*	Кількість годин		
		лекцій	практичні	Самостійна робота
1. Актуальні проблеми соціології особистості				
1	Особистість між приватністю та публічністю	4	4	10
2	Маргінальність та її сучасне переосмислення	4	6	10
3.	Особистість в полікультурному світі	2	4	10
	Контрольна робота 1	2		
2. Актуальні проблеми соціології гендеру				
4.	Дискусії навколо гендерної ідентичності	4	6	10
5.	Сучасні теорії конструювання гендеризованої соціальності, тілесності та сексуальності	4	6	10
6.	Гендеризована семіотика та мова	6	6	10
	Контрольна робота 2		2	
	ВСЬОГО	26	34	60

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекції – 26 год.

Практичні заняття - 34 год.

Самостійна робота - 60 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Gender, Politics, and Society in Ukraine. Ed. by O.Hankivsky, A.Salnykova. – Toronto Buffalo London, University of Toronto Press, 2012.
2. New Imaginaries: Youthful Reinvention of Ukraine's Cultural Paradigm / ed. and translated by Marian J. Rubchak. – New York & Oxford: Berghahn, 2019. (Chapter 11)
3. Бурейчак Т. Соціологія маскулінності. Навчальний посібник. – Львів: Магнолія, 2011.
4. Гендер для медій. Підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей. За ред. М.Масрчик, О.Плахотнік, Г.Ярманової. Друге видання. – К.: Критика, 2017 (Розділ 4, 7)
5. Культура – суспільство – особистість : Навчальний посібник / За ред. Л.Скокової. – К., 2006. – (Розділ 3, 4).
6. Малес Л. Експлуатація приватної сфери сім'ї за радянських часів та незалежності // Наукові праці. Науково-методичний журнал. Серія Соціологія. / Чорноморський державний університет імені Петра Могили, Миколаїв – Вип. 246, 2015. – С. 118-123
7. Малес Л. Моральні паніки як маніпуляції зі зниклим та знищення розмаїття // Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства: Збірник праць. – Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2014. – Вип.20. – С.26-30.
8. Малес Л. Нерозділена відповідальність // Я Спецвипуск «Гендер і діти». – Харків ПІАЦ «Крона». - № 44 – 2018. – С.2-5. Режим доступу (26.08.2021) <http://krona.org.ua/assets/files/journal/gendernyi-zhurnal-ya-44-2018.pdf>
9. Перехрестя культур. Країни Чорноморського регіону та суспільно-політичні зміни в ХІХ–ХХ ст.: Навчальний посібник: EUROCLIO, 2015. – С. 122-132, С. 316-322.

Додаткова:

1. Bauman Z. Liquid Modernity. Cambridge: Polity, 2000 (Зигмунт Бауман, Плинні часи. Життя в добу непевності / Пер. з англ. Антона Марчинського. — Київ: «Критика», 2013)
2. Вев'єрка, М. Формирование различий / М. Вав'єрка // Социе. – 2005. – № 8. – С.13-23.
3. Гидденс Э. Трансформация интимности. – СПб, Питер, Режим доступу (26.08.2021): https://socioline.ru/files/5/39/giddens_e_transformaciya_intimnosti_mastera_sociologii_-_2004.pdf

4. Крепон М. Європейські іншості / Марк Крепон; пер. з фр., післямова та прим. О. Йосипенко. – К.: Укр. Центр духов. культури, 2011
5. Крістева Ю. Самі собі чужі / Юлія Крістева. — К. : Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2004.
6. Малес Л., Мотузенко Б., Фрейк Н. та ін. Конструирование национальной идентичности в медиа: украинно-российские взаимные образы сейчас и 15 лет назад // Wladza Sadzenia. Identities, Media and Literature in Ukraine and about Ukraine: The Contemporary Situation and Historical Dimension. – 2016. – Vol.8. 109-123 Режим доступу (26.08.2021): <http://wladzasadzenia.pl/2016/8/wladza-sadzenia-2016-8.pdf>
7. Малес Л. Соціокультурні типи іншування в націотворчих Процесах // Ucrainica VII Současná Ukrajiništika. Problémy jazyka, literatury a kultury Sborník příspěvků z mezinárodní konference VIII. olomoucké sympozium ukrajinistů střední a východní Evropy. Olomouc 25. – 27. 8. 2016, S. 283-287
8. Сорока Ю. Свої, чужі, різні: соціокультурна перспектива сприйняття іншого. – Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2012.